LOVDATA

Forskrift til helseforetakslovens bestemmelser om de ansattes rett til representasjon i regionale helseforetaks og helseforetaks styrer.

Dato	FOR-2002-11-15-1287
Departement	Helse- og omsorgsdepartementet
Publisert	I 2002 hefte 15
Ikrafttredelse	15.11.2002
Sist endret	FOR-2018-04-10-555
Gjelder for	Norge
Hjemmel	LOV-2001-06-15-93-§22, LOV-2001-06-15-93-§23
Kunngjort	22.11.2002
Korttittel	Forskr. om ansattes styrerepresentasjon i HF

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 15. november 2002 med hjemmel i lov av 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. (helseforetaksloven) § 22 annet ledd og § 23 tredje ledd. Fremmet av Helsedepartementet.
Endret ved forskrifter 11 feb 2005 nr. 127, 21 des 2007 nr. 1608, 10 april 2018 nr. 555.

Kapitteloversikt:

Kap. I. Virkeområde for helseforetakslovens regler om de ansattes rett til representasjon i regionale helseforetaks og helseforetaks styrer (§§ 1 - 3)

Kap. II. Regler for de ansattes krav om styrerepresentasjon og valg av medlemmer og observatører til foretakets styre (§§ 4 - 15)

Kap. III. Nemnd til å behandle klager og særlige tvister etter denne forskriften mv. (§§ 16 - 19)

Kap. IV. Ikraftsetting (§§ 20 - 21)

Kap. I. Virkeområde for helseforetakslovens regler om de ansattes rett til representasjon i regionale helseforetaks og helseforetaks styrer

§ 1. *Definisjoner*

I disse forskrifter menes med:
1. foretak: regionalt helseforetak og helseforetak,
2. ansatt: person som arbeider i foretaket i hovedstilling eller som deltidsansatt,
3. lokal fagforening: fagforening ved foretaket eller avdeling av fagforening ved foretaket som utelukkende har ansatte i foretaket som medlemmer, og som er bundet av tariffavtale med foretaket eller med den arbeidsgiverorganisasjonen som foretaket er medlem av.

§ 2. *Når de ansattes rett til å bli representert i styret oppstår*

De ansatte, både i det regionale helseforetaket og i de helseforetakene det eier, har rett og plikt til å velge medlemmer til det regionale helseforetakets styre, uansett det totale antall ansatte i helseregionen.

For at de ansatte skal ha rett til å velge medlemmer til et helseforetaks styre, må foretaket ha mer enn 30 ansatte, jf. helseforetaksloven § 23 første og annet ledd.

Helseforetakets styre skal legge frem oppgaver over ansatte i helseforetaket slik at det kan avgjøres om vilkårene i annet ledd er oppfylt, når dette kreves av lokal fagforening eller en gruppe med forslagsrett etter § 10 annet ledd.

§ 3. *Opphør av ordningen med styrerepresentasjon*

Styret i helseforetak kan treffe vedtak om at de ansattes rett til styrerepresentasjon skal opphøre dersom helseforetaket har færre enn 30 ansatte. De ansattes styrerepresentasjon opphører i tilfelle først når funksjonstiden for de medlemmene de ansatte har valgt, løper ut.

Styret i helseforetak kan treffe vedtak om at de ansattes rett til representasjon etter helseforetaksloven § 23 annet ledd skal opphøre dersom foretaket får færre enn 200 ansatte. De ansattes styrerepresentasjon etter helseforetaksloven § 23 annet ledd opphører i tilfelle først når funksjonstiden for de styremedlemmene de ansatte har valgt, løper ut. Representasjon etter helseforetaksloven § 23 første ledd etableres samtidig med opphør av representasjon etter annet ledd.

Kap. II. Regler for de ansattes krav om styrerepresentasjon og valg av medlemmer og observatører til foretakets styre

§ 4. *De ansattes krav om styrerepresentasjon og orientering av styret i de regionale helseforetakene*

De ansatte i det regionale helseforetaket og de ansatte i de helseforetakene som det regionale helseforetaket eier, har etter helseforetaksloven § 22 plikt til å velge representanter til styret i det regionale helseforetaket. Valgstyret som skal arrangere valget, skal orientere styret i det regionale helseforetaket før valget gjennomføres.

Krav om styrerepresentasjon i helseforetak, jf. helseforetaksloven § 23 første og annet ledd, må de ansatte i helseforetaket sette frem for styret i helseforetaket innen ni uker før valget gjennomføres. Kravet skal rettes skriftlig til styret. Styret i helseforetaket skal uten opphold orientere det regionale helseforetaket

om det fremsatte kravet.

Kravet kan fremsettes av fagforening som representerer, eller fagforeninger som til sammen representerer, et flertall av de ansatte på det tidspunkt styret mottar kravet. De ansatte i helseforetak kan også fremsette kravet om styrerepresentasjon direkte overfor styret når det er undertegnet av mer enn halvparten av dem som er ansatt i helseforetaket på det tidspunkt styret mottar kravet.

§ 5. *Alminnelige regler om valget*

Medlemmer til styret i regionale helseforetak velges direkte av og blant både de som er ansatt i det regionale helseforetaket og de som er ansatt i helseforetakene som det regionale helseforetaket eier.

Medlemmer og observatører til styret i helseforetak velges direkte av og blant de som er ansatt i helseforetaket.

Valget skal være hemmelig og skriftlig.

Valget skal foregå som flertallsvalg, jf. § 9.

Dersom minst 1/5 av de som har stemmerett eller fagforening eller fagforeninger som omfatter minst 1/5 av de stemmeberettigede, skriftlig krever det senest seks uker før valgdagen, skal valget foregå som forholdstallsvalg, jf. § 10.

§ 6. *Stemmerett*

Alle som er ansatt i det eller de aktuelle foretakene på valgdagen, jf. § 5 første og annet ledd, har stemmerett.

§ 7. *Valgbarhet*

For å kunne velges som medlem, varamedlem eller observatør til foretakets styre, må vedkommende ha stemmerett etter § 6 og ha vært ansatt i foretaket sammenhengende i minst ett år før valgdagen. I forbindelse med omdanning av foretak er det tilstrekkelig at vedkommende har vært ansatt i ett av de foretakene som omfattes av omdanningen i minst ett år før valgdagen.

For å kunne velges som medlem, varamedlem eller observatør til foretakets styre, må vedkommende ikke være i konkurskarantene jf. konkursloven § 142 og § 143.

Vedkommende kan ikke ha verv som ansattrepresentant i flere regionale helseforetaks eller helseforetaks styrende organer samtidig.

0 Endret ved forskrift 11 feb 2005 nr. 127.

§ 8. *Valgstyre*

Valget ledes av et valgstyre. Valgstyret skal bestå av minst tre personer med stemmerett, hvorav en leder og en nestleder. De ansatte og foretakets ledelse skal ha minst en representant hver i valgstyret.

Når styrerepresentasjon for de ansatte er etablert, herunder ved en midlertidig avtalebasert ordning, oppnevnes valgstyret av foretakets styre. Dersom slik representasjon ikke er etablert, skal valgstyret oppnevnes av foretakets daglige leder, eller den vedkommende gir fullmakt, sammen med de ansattes tillitsvalgte.

Dersom valgstyret må oppnevnes gjennom avstemning, er det bare de ansattes representanter som har stemmerett. Foretakets ledelse skal dog ha anledning til å oppnevne en representant i valgstyret.

Medlemmer av valgstyret som ikke kan eller ønsker å fungere lenger, skal erstattes snarest.

Valgstyret skal fastsette datoen for valget og kunngjøre denne med en frist på åtte uker. Valgstyret skal kunngjøre fristen og vilkårene for å kreve forholdstallsvalg, jf. § 5.

Valgstyret skal senest fire uker før valgdagen kunngjøre om valget skal foregå som flertallsvalg eller forholdstallsvalg og samtidig oppfordre dem som har forslagsrett til å sende forslag på styremedlemmer, observatører og vararepresentanter. Forslag må være innlevert til valgstyret senest tre uker før valgdagen.

Valgstyret avgjør om de innkomne forslagene er overensstemmende med loven og denne forskriften og undersøker om de foreslåtte kandidater er villige til å motta valg. Avgjørelsen meddeles uten opphold til forslagsstillerne som må rette eventuelle mangler straks. De godkjente forslagene skal kunngjøres senest sju dager før valgdagen.

Dersom valgstyret finner at et valg av tekniske grunner bør deles opp i avstemninger på forskjellige steder, eller til forskjellige tider, kan det etableres særskilt stemmestyre i den utstrekning det er hensiktsmessig. Stemmestyrene oppnevnes av valgstyret blant dem som har stemmerett.

Valgstyret kan beslutte at avstemning skal skje ved postforsendelse. Den enkelte velger skal i tilfelle tilstiles samtlige stemmesedler og øvrig nødvendig valgmateriell. Velgeren skal returnere sin stemmeseddel i nøytral konvolutt, innlagt i navnet konvolutt til valgstyret.

Nødvendige retningslinjer for gjennomføringen av valget utarbeides av valgstyret, herunder eventuelle retningslinjer om forhåndsstemmegivning.

Valgstyret kan fastsette kortere frister for gjennomføring av valget dersom en eller flere fagforeninger som omfatter 2/3 av de ansatte eller et flertall av de ansatte og ledelsen er enig om dette. Frist for innlevering av forslag på kandidater kan ikke settes kortere enn to uker før valgdagen. Godkjente forslag skal kunngjøres senest en uke før valgdagen.

§ 9. *Flertallsvalg*

Dersom valget skal foregå som flertallsvalg, har enhver som har stemmerett, forslagsrett. Forslagsrett har også lokale fagforeninger.

Et forslag kan inneholde inntil det antall styremedlemmer, observatører og vararepresentanter som skal velges. Forslaget må omfatte kandidater av begge kjønn dersom det skal velges mer enn én person. Dette gjelder ikke dersom ett av kjønnene utgjør mindre enn 20 prosent av samlet antall ansatte i foretaket på det tidspunktet valget skjer. Forslaget skal fremsettes skriftlig og det skal gå frem av forslaget hvem som er forslagsstiller. Forslag må inneholde tydelig betegnelse av kandidatene ved for- og etternavn og opplysning om i hvilket foretak og hvor i foretaket kandidaten arbeider.

Valgstyret skal senest syv dager før valgdagen utarbeide og kunngjøre en liste over dem som er foreslått, i alfabetisk rekkefølge. Av listen skal det gå frem hvem som er forslagsstiller til den enkelte kandidat.

Valgstyret skal utarbeide stemmesedler. På stemmesedlene skal valgstyret, når det er praktisk mulig, føre opp de foreslåtte kandidatenes navn i alfabetisk rekkefølge med opplysning om i hvilket foretak og hvor i foretaket den enkelte arbeider og hvem som er forslagsstiller. Valgstyret skal informere velgerne om hvordan de skal gå frem for å markere på stemmeseddelen hvem de stemmer på. Stemmesedlene skal inneholde opplysninger om hva som kan føre til at en stemmeseddel blir forkastet som ugyldig.

Det skal avgis stemme på inntil det antall styremedlemmer, observatører og vararepresentanter som skal velges. Det kan bare stemmes på kandidater som er foreslått. Kumulasjon er ikke tillatt. Er kumulasjon foretatt, eller det er ført opp andre navn enn dem som er foreslått, eller er det for øvrig foretatt oppføringer eller rettelser, skal disse settes ut av betraktning ved opptelling av stemmene.

Dersom det er avgitt stemme på flere foreslåtte kandidater enn det antall som skal velges, skal stemmeseddelen forkastes som ugyldig.

Med den modifikasjonen som fremgår av åttende ledd, er de som har fått flest stemmer, valgt til medlemmer inntil det antall som skal velges. I de tilfellene det skal velges observatører, er de som følger etter medlemmene i stemmetall valgt til observatører inntil det antall som skal velges. De som følger etter medlem og observatør i stemmetall, er valgt til vararepresentanter i den rekkefølge stemmetallene tilsier. I de tilfeller det bare skal velges medlemmer, er vararepresentantene valgt i den rekkefølge stemmetallene tilsier etter det antall medlemmer som skal velges. Første vararepresentant blir den som har fått flest stemmer etter siste styremedlem. Annen vararepresentant blir den som kommer dernest i stemmetall osv., jf. § 13.

Skal det velges to eller flere styremedlemmer, skal begge kjønn være representert. Dette gjelder ikke dersom ett av kjønnene utgjør mindre enn 20 prosent av samlet antall ansatte i foretaket på det tidspunktet valget skjer.

Viser det seg ved opptellingen at ett kjønn ikke vil bli representert, rykker en kandidat fra det underrepresenterte kjønn opp. Det samme gjelder for observatører og varamedlemmer.

Ved stemmelikhet avgjøres valget ved loddtrekning.

0 Endret ved forskrift 11 feb 2005 nr. 127.

§ 10. *Forholdstallsvalg*

Foregår valget som forholdstallsvalg, gjelder følgende regler om gjennomføringen av valget:

Forslag må være undertegnet av minst 6 personer med stemmerett. Ingen kan skrive under på mer enn ett forslag.

Forslagsrett har også lokale fagforeninger, som kan stille liste alene eller sammen med andre lokale fagforeninger. En lokal fagforening kan bare stå bak én liste.

Forslaget må fremmes i form av en liste som inneholder like mange navn som det antall styremedlemmer, observatører og vararepresentanter som skal velges. Listen må omfatte personer av begge kjønn. Dette gjelder ikke dersom ett av kjønnene utgjør mindre enn 20 prosent av samlet antall ansatte i foretaket på det tidspunktet valget skjer. Navnene føres opp i den rekkefølge de foreslås valgt. Ingen kan være kandidat på mer enn én liste. Blir en kandidat oppført på flere lister, må vedkommende gi beskjed om på hvilken liste han eller hun ønsker å stå. Hvis ikke, strykes vedkommende fra alle andre lister enn den som først ble innlevert av de han eller hun er oppført på.

Forslagene må inneholde tydelig betegnelse av kandidatene ved for- og etternavn og opplysning om i hvilket foretak og hvor i foretaket kandidatene arbeider.

Valgstyret skal, så vidt mulig, være forslagsstillerne behjelpelige med å bringe forslagene i samsvar med forskriften.

Valgstyret utarbeider stemmesedler i samsvar med de godkjente forslagene.

Den som har stemmerett, kan bare stemme på ett av de godkjente forslagene. Det er ikke anledning til å foreta kumulasjon eller andre endringer, tilføyelser eller strykninger på stemmesedlene. Er kumulasjon foretatt, eller det er ført opp andre navn enn dem som er foreslått, eller er det for øvrig foretatt endringer eller rettelser, skal disse settes ut av betraktning ved opptelling av stemmene.

Styrevervene skal fordeles på listene i forhold til det antall stemmer hver liste har oppnådd, på følgende måte:

Man fører opp de kvotienter som fremkommer når hver listes stemmetall etter hvert deles med 1,4 – 3 – 5 – 7 osv. inntil hvert stemmetall er delt et antall ganger som svarer til det største antallet styremedlemmer, observatører og varamedlemmer listen kan ventes å få. Den første medlemsplassen tilfaller den liste som har

den største kvotienten. Neste plass tilfaller den listen som har den nest største kvotienten osv. I de tilfellene det skal velges observatører, tilfaller den første observatørplassen den listen som har størst kvotient etter at antallet medlemmer er valgt. Varamedlemsplasser fordeles på listene på samme måten, jf. § 13. Hvis flere lister har samme kvotient, avgjøres det ved loddtrekning hvilken liste vervet skal tilfalle.

Kandidatene velges i den rekkefølgen de er ført opp på listene. Dersom begge kjønn utgjør 20 prosent eller mer av samlet antall ansatte i foretaket på det tidspunktet valget skjer, og det viser seg at ett kjønn etter denne fremgangsmåten ikke blir representert, rykker en kandidat fra det underrepresenterte kjønn opp fra den listen som har fått færrest stemmer blant de listene som har oppnådd medlemsplass. Det samme gjelder for observatører og varamedlemmer.

Dersom det bare fremkommer ett forslag til liste, er de som er foreslått på denne listen valgt i den rekkefølge de er foreslått. Dog gjelder § 9 åttende ledd tilsvarende.

0 Endret ved forskrift 11 feb 2005 nr. 127.

§ 11. *Resultatet av valget*

Resultatet av valget føres inn i en valgprotokoll og underskrives av valgstyret. Resultatet meddeles omgående foretakets ledelse ved oversendelse av valgprotokollen. Protokollen oppbevares av foretaket. De ansatte orienteres om utfallet av valget ved oppslag og ved at gjenpart av valgprotokollen oversendes de lokale fagforeningene.

§ 12. *Funksjonstid, møteplikt mv.*

Valg skal finne sted hvert annet år. Valgperioden er to år. Dersom de ansatte ikke har valgt nye representanter når valgperioden løper ut, fungerer de sittende styremedlemmer, observatører og vararepresentanter inntil nye er valgt. Gjenvalg kan finne sted.

Dersom et styremedlem eller en observatør valgt av de ansatte slutter i foretaket, opphører vervet.

Medlem av styret og observatør har møteplikt med mindre vedkommende har lovlig forfall.

Når særlige forhold foreligger, har et styremedlem, en observatør eller en vararepresentant rett til å tre tilbake før funksjonstiden er ute. Om tilbaketreden skal gis rimelig forhåndsvarsel til styret og dem som foreslo vedkommende valgt.

Dersom det foretas suppleringsvalg, fungerer de nyvalgte resten av valgperioden.

§ 13. *Vararepresentanter*

Ved flertallsvalg skal det velges så mange vararepresentanter som det velges medlemmer og observatører, med tillegg av to. Ved forholdstallsvalg skal hver liste tildeles så mange vararepresentanter som den er tildelt medlemmer og observatører, med tillegg av to.

Vararepresentantene skal innkalles i den rekkefølge de er valgt. Dersom det har vært forholdstallsvalg, skal vararepresentantene innkalles fra den samme liste som det styremedlemmet eller den observatøren vedkommende skal erstatte. I de tilfeller det er valgt observatør, skal observatøren rykke opp på medlems plass og første vararepresentant skal innkalles som observatør.

For vararepresentanter gjelder ellers de reglene som er gitt for styremedlemmer.

§ 14. *Suppleringsvalg*

Styret kan vedta at det skal holdes valg på medlemmer, observatører og vararepresentanter i valgperioden, jf. § 12 første ledd, når dette er nødvendig for å opprettholde de ansattes representasjon i styret.

Suppleringsvalg skal foretas for å fylle de representantplassene som er igjen når opprykksordningen i § 13 er fulgt.

Valget ledes av det valgstyret som fungerte ved siste ordinære valg. Valgstyret avgjør om valget skal foregå som flertallsvalg eller forholdstallsvalg.

Valgstyret kan fastsette kortere frister enn de som er gitt i § 8, dog ikke kortere enn hva som fremgår av § 8 siste ledd.

§ 15. *Utgifter ved valget*

Foretaket holder lokaler for valgmøtet og alt nødvendig materiell i forbindelse med valget.

Kap. III. Nemnd til å behandle klager og særlige tvister etter denne forskriften mv.

§ 16. *(Opphevet)*

0 Opphevet ved forskrift 10 april 2018 nr. 555.

§ 17. *Klager i samband med valg*

Vedtak av valgstyret kan påklages til tvisteløsningsnemda etter arbeidsmiljøloven, dog kan vedtak om stemmerett og valgbarhet ikke påklages. Forskrift 16. desember 2005 nr. 1569 om tvisteløsningsnemnd etter arbeidsmiljøloven gjelder.

Klagerett har foretaket, lokal fagforening og den som har stemmerett. Klageren må ha rettslig klageinteresse i saken.

Fristen for klage er 14 dager fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til en som har klagerett etter annet ledd, dog senest 14 dager etter valgdagen.

Klagen skal leveres til valgstyret som forbereder klagebehandlingen. Reglene i forvaltningslovens kap. VI gjelder så langt de passer.

Nemndas vedtak kan ikke påklages.

0 Endret ved forskrift 10 april 2018 nr. 555.

§ 18. *Voldgiftsavgjørelse av visse tvister*

Tvister etter denne forskriften § 1, § 2 annet og tredje ledd og § 3 kan bringes inn for nemnda som voldgiftsrett, dersom tvisten ikke faller inn under reglene i § 17 første ledd.

Søksmålskompetanse har foretaket og lokal fagforening.

Gjelder tvisten etablering eller opphør av ordningen med styrerepresentasjon etter helseforetaksloven § 23 første og annet ledd, har også en gruppe med forslagsrett etter forskriften § 10 annet ledd, søksmålskompetanse.

Foretaket må være part i tvisten som bringes inn for nemnda som voldgiftsrett.

Partene i den enkelte tvist må være enige om at nemnda som voldgiftsrett skal avgjøre tvisten.

Når tvisten bringes inn for nemnda, skal det vedlegges skriftlig voldgiftsavtale, jf. lov 14. mai 2004 nr. 25 om voldgift § 9. Voldgiftsavtalen kan ikke inneholde særlige regler om nemndas saksbehandling, jf. lov om voldgift § 21.

Partene kan ikke forbeholde seg å innanke nemndas avgjørelse for en ny voldgiftsrett.

Nemndas vedtak skal alltid begrunnes.

For nemndas saksbehandling etter denne paragrafen gjelder for øvrig reglene i lov om voldgift.

0 Endret ved forskrift 21 des 2007 nr. 1608 (i kraft 1 jan 2008).

§ 19. *Spørsmål til uttalelse*

Departementet kan forelegge for nemnda til uttalelse spørsmål i samband med helseforetakslovens og denne forskriftens bestemmelser om de ansattes rett til representasjon i regionale helseforetaks og helseforetaks styre.

Kap. IV. Ikraftsetting

§ 20. *Endring av forskriften*

Forskriften kan endres av departementet.

0 Tilføyd ved forskrift 11 feb 2005 nr. 127.

§ 21. *Ikraftsetting*

Forskriften trer i kraft straks.

0 Endret ved forskrift 11 feb 2005 nr. 127 (tidligere § 20).